

I Побољшање законодавства и доступности правних аката запосленима

Државна агенција за истраге и заштиту (у даљем тексту: Агенција) континуирано ради на унапређењу нормативног оквира као основног предуслова за успјешну превенцију и борбу против корупције, елиминисање узрока корупције те јачање и заштиту интегритета Агенције, у сврху чега је у ранијем периоду усвојено више подзаконских аката (правилници, инструкције, водич, кодекси, планови, одлуке и др.), а континуирано се прате прописи и законска регулатива на плану ефикасне и енергичне борбе против корупције.

У дијелу који се односи на „доступност правних аката свим запосленим у Агенцији“ обезбијеђена је доступност нормативних аката запосленим посредством „Интранет“ портала Агенције, а посредством веб странице Агенције нормативни акти су доступни запосленима и грађанима.

Благовремено упознавање и доступност интерних правних аката запосленима омогућено је и посредством *OWIS-a*, на начин да руководиоци основних организационих јединица посредно или непосредно просљеђују наведене акте сваком од запослених на њихов *OWIS* налог.

Запосленима је омогућено директно приступање службеним гласницима у Босни и Херцеговини посредством корисничког имена и шифре додијељене Агенцији, те на тај начин могу извршити непосредан увид у све законске и подзаконске акте донесене у Босни и Херцеговини.

II Унапређење материјално-техничких средстава неопходних за рад запослених

Агенција набавља опрему и материјал у складу са исказаним потребама и одредбама Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине, а подаци о објављеним и проведеним поступцима јавних набавки доступни су на веб страници Агенције.

Сектор за материјално-финансијске послове сваке године прикупља и обједињује исказане потребе основних организационих јединица за материјално-техничким средствима и у складу са утврђеним приоритетима и расположивим средствима врши се њихова набавка.

III Посветити већу пажњу при одабиру полицијских службеника и других запослених Агенције, с посебним акцентом на руководеће полицијске службенике, наставити досљедну примјену процедура

Пријем полицијских службеника у радни однос у Агенцији, њихова права, обавезе и одговорности из радног односа те друга статусна питања прописана су Законом о полицијским службеницима Босне и Херцеговине и Законом о раду у институцијама Босне и Херцеговине. Осим општих услова за пријем полицијских службеника у радни однос, прописаних Законом о полицијским службеницима Босне и Херцеговине, Правилником о унутрашњој организацији Државне агенције за истраге и заштиту прописани су посебни услови за радна мјеста полицијских службеника у Агенцији.

Пријем државних службеника у радни однос у Агенцији, њихова права, обавезе и одговорности из радног односа, те друга статусна питања прописани су Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине и Законом о раду у институцијама Босне и Херцеговине. Пријем запосленика у радни однос у Агенцији, њихова права, обавезе и одговорности из радног односа, те друга статусна питања прописана су Законом о раду у институцијама Босне и Херцеговине и Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине.

Дата је препорука да се у Агенцији побољшају процеси планирања и провођења поступка запошљавања, оцјењивања и напредовања у служби те сталног стручног усавршавања и образовања. С тим у вези, битно је нагласити да се запошљавање врши према законом прописаним процедурама. Запошљавање полицијских службеника врши се у складу са одлукама о потреби за запошљавањем полицијских службеника које доноси Савјет министара Босне и Херцеговине, а имајући у виду упражњена радна мјеста према Правилнику о унутрашњој организацији Државне агенције за истраге и заштиту те након предвиђених рокова, Агенција у складу са Законом о полицијским службеницима Босне и Херцеговине проводи законом прописане процедуре одабира и запошљавања полицијских службеника у чину полицајац, односно млађи инспектор. Када су у питању државни службеници, по исказаној потреби и упражњеним радним мјестима према Правилнику о унутрашњој организацији Државне агенције за истраге и заштиту, а након одобрења Агенције за државну службу Босне и Херцеговине, проводи се законом прописана процедура одабира и запошљавања државних службеника у складу са Законом о државној служби Босне и Херцеговине.

У складу са годишњим Планом обука полицијских службеника, државних службеника и запосленика, омогућено је стално стручно усавршавање и образовање полицијских службеника, државних службеника и запосленика.

IV Интензивирати контроле запослених и примјена санкција за злоупотребе дужности

Контрола рада запослених у Агенцији обезбијеђена је кроз интерни и екстерни надзор.

Интерна контрола рада запослених остварује се надзором непосредних руководилаца над законитошћу рада запослених и контролом законитости поступања коју врши Одјелење за унутрашњу контролу.

Одјелење за унутрашњу контролу проводи поступке надзора законитости поступања запослених и поводом представки које се односе на непрофесионално и незаконито понашање и поступање полицијских службеника и осталих запослених у Агенцији. Такође, Одјелење за унутрашњу контролу проводи редовне и ванредне (најављене и ненајављене) инспекцијске контроле.

Успостављен је адекватан правни оквир и прописане процедуре о извјештавању за повреде радне дужности у вези са злоупотребом дужности и за заштиту пријавитеља корупције у Агенцији.

У Агенцији је успостављена Јединица интерне ревизије као самостална организациона јединица, са циљем да Агенцији помогне у осигурању систематичног,

дисциплинованог приступа оцјени и побољшању ефикасности управљања ризиком, контролама и процесима управљања.

Екстерну контролу рада проводе овлаштене институције Босне и Херцеговине, односно Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине, инспекцијске контроле при Министарству безбједности Босне и Херцеговине, Министарство правде Босне и Херцеговине, Независни одбор Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, Одбор за жалбе грађана на рад полицијских службеника у полицијским тијелима Босне и Херцеговине, Одбор за жалбе полицијских службеника, Агенција за заштиту личних података у Босни и Херцеговини.

Агенција сачињава периодичне адекватне статистичко-аналитичке извјештаје о раду Агенције, а подаци из извјештаја садржани су у годишњем Извјештају о раду Државне агенције за истраге и заштиту, који се, у складу са законском обавезом, доставља Министарству безбједности Босне и Херцеговине. Годишњи Извјештај о раду Државне агенције за истраге и заштиту, са свим релевантним подацима о активностима Агенције, благовремено је достављен Министарству безбједности Босне и Херцеговине, а доступан је и грађанима посредством веб странице Агенције.

Дата је препорука да је неопходно увести квалитетан начин мјерења појединачног учинка и реализације планских активности. Руководство треба да препозна и награди искуство, стручност и учинак запослених, као и да санкционише све случајеве одступања од професионалног и квалитетног начина рада.

У погледу дате препоруке битно је истаћи да се континуирано проводи мјерење учинка рада и реализације планске активности запослених кроз стални надзор рада запослених који врше непосредно претпостављени. Начин мјерења појединачног учинка и реализације планских активности полицијских службеника, државних службеника и запосленика у Агенцији проводи се у оквиру оцјењивања рада полицијских службеника, државних службеника и запосленика, а оцјењивање се врши једном у току календарске године.

V Јавно оглашавање упутстава за грађане и запослене у Агенцији у смислу пријаве случајева корупције

Агенција је усвојила Правилник о интерном пријављивању корупције у Државној агенцији за истраге и заштиту, који уређује начин интерног пријављивања корупције у Агенцији, поступање по пријавама, заштита лица које је пријавило корупцију и друга питања у вези са интерним пријављивањем корупције. Агенција је Декларацијом о нултој толеранцији на корупцију у институцијама за провођење закона осудила корупцију на свим нивоима и изразила нулту толеранцију на корупцију.

На веб страници Агенције у рубрици „Документи“ грађанима и запосленима доступни су Правилник о интерном пријављивању корупције у Државној агенцији за истраге и заштиту и Декларација о нултој толеранцији на корупцију у институцијама за провођење закона. Такође, доступан је и линк за електронско пријављивање кривичних дјела, као и сва потребна упутства грађанима о начинима и могућностима пријављивања кривичних дјела путем наведеног линка, и-мејла, анонимне телефонске линије „Кримоловци“, доласком у службене просторије Агенције или телефонски, односно писмено достављањем пријава случајева корупције.

Дата је препорука да је потребно успоставити комуникационе канале за пријаву коруптивног дјеловања, тако што ће се свака пријава сматрати анонимном, чиме би се подстакли сви запослени да пријаве коруптивна понашања. Препорука је да то буде путем отворене и-мејл адресе са упутством грађанима и запосленим о начину пријављивања и упутством о заштити њиховог идентитета.

У складу са усвојеним Правилником о интерном пријављивању корупције, обезбијеђено је да сваки полицијски службеник, државни службеник и запосленик може поднијети интерну пријаву због сумње или околности које указују на корупцију. Истим правилником обезбијеђене су и мјере заштите права подносиоца пријаве и мјере заштите „узбуњивача“.

Како смо већ раније навели, на веб страници Агенције доступан је линк за електронско пријављивање кривичних дјела, пријављивање посредством и-мејла или анонимне телефонске линије „Кримоловци“. На сваки од наведених начина омогућено је и грађанима и запосленим анонимно пријављивање коруптивног дјеловања.

VI Наставити с обуком запослених на свим нивоима на тему заштите интегритета Агенције

У оквиру реализације активности у дијелу континуиране едукације службеника у Агенцији, донесен је План обуке полицијских службеника, државних службеника и запосленика Државне агенције за истраге и заштиту, којим су предвиђене и проведене обуке из области заштите интегритета и спречавања, откривања и истраживања корупције.

У сарадњи са домаћим и међународним институцијама, службеници Агенције континуирано су упућивани на обуке те с тим у вези реализоване су обуке на тему:

- Откривање и процесуирање кривичних дјела корупције;
- Јачање заштите свједока у борби против организованог криминала, тероризма и корупције;
- Корупција – откривање, истрага, доказивање;
- Јачање капацитета кључних институција Босне и Херцеговине у борби против корупције;
- Борба против корупције са нагласком на јавни сектор;
- Подмићивање јавних дужносника у иностранству;
- Истраге и процесуирање предмета корупције у државној управи;
- Систем интерних контрола у јавним набавкама;

У План обуке полицијских службеника, државних службеника и запосленика Државне агенције за истраге и заштиту уврштене су обуке из области заштите интегритета и спречавања, откривања и истраживања корупције.

Наведеним планом предвиђено је и да службеници Агенције похађају свеобухватни Програм обуке под називом „Изградња капацитета за борбу против корупције у структурама државне службе у Босни и Херцеговини“. Овим програмом обухваћене су области спречавања, откривања и истраживања корупције, правно дефинисање корупције у БиХ, врсте и појавни облици корупције у БиХ, сукоба интереса, однос сукоба интереса и корупције, механизми откривања сукоба интереса, сукоб интереса у прописима у БиХ и примјери из праксе, појам етике и интегритета, појам компоненте етичких кодекса (кодекса

понашања) према међународним стандардима, модел кодекса за јавне службенике, кодекси и друга правила понашања за јавне службенике у БиХ, савремене дефиниције транспарентности, јавност у раду државне службе и приступ информацијама, стандарди проактивне транспарентности, механизми за пријављивање корупције у БиХ, надлежности и постојећи систем координације Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (АПИК), појмовник о Плану интегритета, методологија израде плана интегритета, сврха и циљеви плана интегритета и модел плана интегритета.

Дата је препорука за осигурање континуиране едукације и оспособљавања запослених у Агенцији, те да је неопходно осмислити и проводити савремене програме едукација и оспособљавања како би се лакше препознало и отклонило коруптивно понашање.

У погледу дате препоруке битно је истаћи да је усвајањем годишњег Плана обука полицијских службеника, државних службеника и запосленика омогућено стално стручно усавршавање и образовање према савременим програмима едукације и оспособљавања. Полицијским службеницима, државним службеницима и запосленицима омогућене су едукације и оспособљавања које организују и проводе домаће или стране, владине и невладине организације, регионалне и међународне организације, али и одређени број едукација које Агенција организује и проводи.

VII Успоставити комуникационе канале

У Агенцији постоји адекватан правни оквир, законски и подзаконски акти, правила и процедуре, чије исправно, досљедно, непристрасно и благовремено провођење смањује ризике од корупције.

Правилником о интерном пријављивању корупције у Државној агенцији за истраге и заштиту уређује се начин интерног пријављивања корупције у Агенцији, поступање по запримљеним пријавама, обавезе обавјештавања лица које је пријавило корупцију, заштита таквих лица, као и друга питања од значаја за интерно пријављивање корупције. Наведеним правилником прописана је обавеза обавјештавања директора Агенције о поднесеној пријави, са приједлогом за предузимање одговарајућих мјера, те обавеза обавјештавања подносиоца пријаве о поступању са пријавом и предузетим мјерама и радњама.

Дата је препорука да је потребно формирати заједнички фолдер „Размјена“ са посебним фолдером „Нормативни акти“ који би се налазио на серверу Агенције а који би требали обезбиједити доступност правних аката свим запосленим. У њему би били „похрањени“ закони, правилници, пословници, одлуке, правила, упутства, процедуре, обрасци итд. Руководство агенције мора обезбиједити редовно ажурирање фолдера „Нормативни акти“. С циљем повећања транспарентности, потребно је отворити нови фолдер „Спријечимо корупцију“ у којем ће свим запосленим бити доступне информације о антикорупционим законским и подзаконским актима (стратегија, акциони план и др.)

У погледу реализације ове препоруке, Агенција је омогућила доступност свих потребних правних аката својим запосленим путем Интранет портала и *OWIS* система, којима сви запослени у Агенцији приступају посредством својих корисничких налога. На Интранет порталу Агенције успостављена је електронска база прописа који се односе на рад Агенције и то: закони које Агенција примјењује у свом раду, подзаконски акти које доноси Савјет министара Босне и Херцеговине или министар безбједности Босне и Херцеговине и

подзаконски акти које доноси директор Агенције. У наведеној бази прописа налазе се и антикорупциони законски и подзаконски прописи.

Надлежне службе врше редовно ажурирање постојећих и похрањивање нових правних аката.

VIII Доследна примјена кодекса понашања

У Агенцији се примјењују два кодекса понашања и то Етички кодекс полицијских службеника Државне агенције за истраге и заштиту и кодекс понашања за државне службенике и запосленике. Сви запослени у Агенцији упознати су са садржајем наведених кодекса, а полицијски службеници потписали су изјаве о упознавању са кодексом, које су уложене у њихове персоналне досијее.

Етичким кодексом полицијских службеника Државне агенције за истраге и заштиту, број: 17-10-02-3319-1/10 од 07.10.2010. године, утврђују се стандарди и правила понашања полицијских службеника Агенције, начин на који приступају извршавању радних и других задатака и друга питања од значаја за наведену област. Кодексом државних службеника у институцијама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 49/13) уређују се правила и принципи доброг понашања државних службеника у институцијама Босне и Херцеговине приликом обављања државне службе, засноване на Уставу, ратификованим и објављеним међународним уговорима, законима и другим прописима у Босни и Херцеговини. Одредбе наведеног кодекса примјењују се и на запосленике у институцијама Босне и Херцеговине, осим ако је Законом о раду у институцијама Босне и Херцеговине и подзаконским актима другачије регулисано. Наведени кодекси су путем *OWIS* система достављени за упознавање свим запосленим у Агенцији, уз обавезу доследне примјене и поступања.

Агенција предузима све потребне мјере како би се указало на значај наведених кодекса, редовно се врши едукација из области интегритета и етике како би се подигла свијест о значају наведених кодекса и уопште о култури интегритета, као и унапређење контролних механизма, посебно оних радних мјеста са већим степеном изложености корупцији.

Сходно одређеним и дефинисаним мјерама и препорукама садржаним у Плану интегритета Државне агенције за истраге и заштиту, као и другим законским, подзаконским и стратешким документима, као и на оперативном нивоу, Агенција ће наставити континуирано провођење наведених мјера и препорука у складу са реалним могућностима и расположивим капацитетима.